

حقیقت انقلاب ثور

ادگان کمیته مرکزی حزب دموکراتیک خلق افغانستان

شماره اختصاصی
سرطان ۱۳۶۶
July 1987
سال هفتم شماره ۳۶۷
شماره مسلسل ۱۸۱۶
سال تاسیس ۱۳۵۹

پایان

کمیته مرکزی ج.د.خ.، شورای انقلابی، شورای وزیران، شورای مرکزی جبهه ملی ج.د.ا.
شورای علما و روحانیون ج.د.ا.، کمیته مرکزی س.د.ج.ا.، شورای مرکزی
اتحادیه های صنفی و شورای سراسری زنان افغانستان خطاب به مردم افغانستان

فرار دارند. مراجعه میکنیم. پراچان و خوهران! امیدواریم که ندای حقیقت بشما میرسد. هدف مشترک است. یعنی اینکه وطن عزیز ما امروز و برای همیشه کشور دارای تمامیت ارضی، حاکمیت ملی، بیطرف، غیر متسلک، صلح دوست، اسلامی، دارای مناسبات حسن همجواری و خانواده واقعی تمام مردم باشد. این مطلب در قانون اساسی جدید انعکاس یافته است.

برای رسیدن به این هدف عالی کمک کنید! وطن ما برای تمام هموطنانیکه در خارج از کشور قرار دارند، آغوش خسرو را باز نموده است. وطن انتظار شمارا میگذرد. هایتین داریم همه آنها که خون نبعه ج.د.ا. در رگهایشان جریان دارد، سهم خود را در امر صلح و شگوفایی وطن دوست داشتنی مان، اداء خواهند کرد. قانون اساسی به این امر ما را فرا میخواند.

ما سهمگیری فعال و خلافت افغانانی را که در خارج از کشور تحصیل و کار می نمایند، در نظر خواهیم پیرامون طرح قانون اساسی انتظار داریم. هموطنان شرافتمند!

قانون اساسی جدید یعنی قانون اساسی مصالحه، شگوفایی و سعادت در تاریخ افغانستان با خطوط زیرین ثبت خواهد شد.

کمیته مرکزی ج.د.خ.، شورای انقلابی ج.د.ا.، شورای وزیران، شورای مرکزی جبهه ملی ج.د.ا.، شورای روحانیون ج.د.ا.، کمیته مرکزی س.د.ج.ا.، شورای مرکزی اتحادیه های صنفی و شورای سراسری زنان افغانستان یقین دارند که نظر خواهی عموم مردم پیرامون طرح قانون اساسی جدید کشور به تشدید مساعی مردم ما در مبارزه بسط طر مصالحه و دستیابی به صلح مساعدت خواهد کرد.

(کمیته مرکزی ج.د.خ.،

شورای انقلابی ج.د.ا.

شورای وزیران ج.د.ا.

شورای مرکزی جبهه ملی ج.د.ا.

شورای علما و روحانیون ج.د.ا.

کمیته مرکزی س.د.ج.ا.

شورای مرکزی اتحادیه های صنفی ج.د.ا.

شورای سراسری زنان ج.د.ا.)

تأمین مینماید. برای کوچیان و مالداران امکانات استفاده از چراگاه ها را مهیا میسازد. دولت منافع سکونت خصوصی را بطور همه جانبه در نظر میگیرد.

کارگران، دهقانان، پیشه وران، متشبهین ملی! این قانون اساسی شما است!

طرح قانون اساسی کشور اقی های جدیدی را برای رفع عقب مانی قرون و برای رشد معنوی جامعه، شگوفایی تعلیم و تربیه، علوم و فرهنگ می گشاید.

دانشمندان، داکتران، معلمان، زورنالنستان، نقاشان، هنرمندان! این قانون اساسی شما است!

مردم ما رسم شریفانه یعنی احترام به بزرگان و حرمت به خردمندی آنها و مواظبت از بزرگ سالان را دارند. قانون اساسی جدید به این امر صیغه قانون می بخشد.

ریش سفیدان خردمند، مشران و شخصیت های محترم با اعتبار! این قانون اساسی شما است!

جوانان آینده کشور اند، دولت از جوانان مواظبت نموده، و شرایط را برای تعلیم و تربیه و تحصیل و فراگیری حرفه آماده نموده، اقدامات برای تأمین زمینه های لازم برای تربیت معنوی و رشد جسمانی آنها را اتخاذ خواهد کرد.

پسران و دختران! این قانون اساسی شما است! دفاع از وطن، استقلال، حاکمیت ملی و تمامیت ارضی کشور و جبهه مقدس تمام اتباع ج.د.ا. است. قوای مسلح و نیرو های مسلح ملکی این وظیفه پر افتخار را با ایشار و فداکاری انجام میدهند.

سر بازان و افسران، مدافعین انقلاب ثور! این قانون اساسی شما است!

ما در جهت حسن همجواری تلاش خواهیم کرد و روابط خود را با کشور های صلح دوست توسعه بخشیده، دوستی عنعنوی را با اتحاد شوروی و سایر کشور های سوسیالیستی تحکیم خواهیم بخشید.

با پیش کشیدن طرح قانون اساسی برای نظر خواهی ما بالای مشوره های همه جانبه مردم خود حساب میکنیم.

در فضای آزاد و دموکراتیک در نظر خواهی پیرامون طرح شرکت کنید، انتقادات و پیشنهادات خود را ارائه نمایید.

ما به اهالی که در مناطق تحت کنترل مخالفین

هموطنان محترم! امروز طرح قانون اساسی جدید ج.د.ا. برای نظر خواهی عموم مردم به نشر میرسد.

تاریخ کشور ما، تاریخ مبارزات و وطن پرستانه و مقدس بخاطر سعادت مردم افغانستان است. امروز راه رسیدن به این هدف عالی نسبت به هر زمان دیگر نزدیکتر است. کشور وارد مرحله جدید رشد انقلابی نستان آزاد و مستقل مبتنی بر سیاست مصالحه ملی گردید. طرح قانون اساسی جدید اراده مردم را بسوی زندگی بهتر، صلح و وحدت بخاطر رفاه و وطن مسجل، بیان و تضمین می کند.

این قانون اساسی مردم و برای مردم است!

این قانون اساسی مصالحه است!

این قانون اساسی صلح و سعادت است!

افغانستان کشور کثیر المللی است، دولت سیاست حل مسئله ملی را بر پایه دوستی، همکاری و برادری تمام ملیت ها، اقوام و قبا یل کشور در کلیه عرصه های سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی تأمین میکند. در طرح قانون اساسی ج.د.ا. برای تمام اتباع و ملیت های افغانستان مسجل گردیده است. نیروی ما در همکاری، دوستی، برابری، برادری و اتحاد ما نهفته است. پشتون ها، تاجک ها، هزاره ها، ازبک ها، بلوچ ها، ترکمن ها، نورستانی ها، پشه نی ها! این قانون اساسی شما میباشد!

افغانستان کشور اسلامی است. طرح قانون اساسی اعلام میکند که دین افغانستان حدین مقدس اسلام است. برای هر مسلمان و برای پیروان هر مذهب دیگر آزادی ادای مناسک مذهبی تضمین میگردد.

مسلمانان شرافتمند، نماینده گان روحانیون! این قانون اساسی شما است!

درین اواخر شرایط رشد سکونت دولتی اقتصاد، فعالیت متشبهین خصوصی در کشور فراهم گردیده است. قانون جدید استفاده از زمین به تصویب رسیده است. قانون اساسی جدید حفاظت و دفاع از تمام انواع قانونی ملکیت نام از دولتی، کوپراتیوی، مختلط، خصوصی، شخصی و ملکیت های اجتماعی را تأمین میکند.

دولت فعالیت تولیدی و انفرادی پیشه وران را حمایت و تشویق خواهد کرد، حفاظت و مالکیت دهقانان بر زمین را

طرح قانون اساسی جمهوری دموکراتیک افغانستان

عرصه بین المللی، ما مردم افغانستان با دولت تحولات تاریخی که در کشور و در جهان معا سر رو نمایی گردد و با پیروی از اساسات دین مبین اسلام، حفظ و غنای موارث نهضت مشروطیت در افغانستان، با ابراز احترام به منشور سازمان ملل متحد و اعلامیه جهانی حقوق بشر، قانون اساسی حاضر را بمثابة مهمترین وثیقه ملی به تصویب میرسانیم.

بناسی ازین امر و بضا طر:
- تحکیم استقلال، حاکمیت ملی و دفاع از تمامیت ارضی کشور،
- دستیابی و تحکیم مصالحه و وحدت ملی با نظر داشت واقعیت های عینی، غنیمات و رسوم مردم،
- تأمین عدالت اجتماعی و مساوات،
- رشد اقتصاد ملی و ارتقای سطح زندگی مردم،
- ارتقای نقش و اعتبار و وطن محبوب ما افغانستان در

بسم الله الرحمن الرحیم
وطن محبوب ما افغانستان دارای تاریخ پر افتخار و مشحون از مبارزات قهرمانانه مردم دلیر ما بضا طر آزادی، استقلال، حاکمیت ملی، دموکراسی و تر قی اجتماعی میباشد. تحولات انقلابی و مترقی که در طی سالهای اخیر در کشور ما صورت گرفته، شرایط مساعد را جهت نیل به اهداف عالی، شگوفایی و وطن و خوشبختی مردم فراهم ساخت.

قانون اساسی

فصل اول

اساسات نظام

سیاسی دولت

جمهوری دموکراتیک افغانستان (ج.د.ا) (*) دولت مستقل، واحد و غیر قابل تجزیه بوده، بر تمام قلمرو خود دارای حاکمیت میباشد.

جمهوری دموکراتیک افغانستان کشور غیر منسلک بوده در پیمان های نظامی شامل نمیشود و تاسیس پایگاه های نظامی خارجی را در قلمرو خود اجازه نمیدهد.

دین افغانستان، دین مقدس اسلام است.

قدرت دولتی در جمهوری دموکراتیک افغانستان به مردم تعلق دارد. مردم قدرت دولتی را توسط وکلای خود که در شورای ملی و شوراهای محلی مطابق به احکام قانون انتخاب میشوند، تمهیل میکنند. اعضای شورای ملی و وکلای شورا های محلی نزد انتخاب کنندگان خود مسئول و مکلف به ارائه گزارش می باشند.

تشکیل احزاب سیاسی در جمهوری دموکراتیک افغانستان مجاز است مشروط بر اینکه مرامنامه، اساسنامه و فعالیت حزب مغایر ارزش های مندرج قانون اساسی و قوانین ج.د.ا نباشد. حزبی که مطابق به احکام قانون تشکیل میشود بدون موجبات قانونی منحل شده نمی تواند.

حزب دموکراتیک خلق افغانستان سازمانده و حامی تمهیل مشی مصالحه ملی در افغانستان میباشد و طبق قانون اساسی و قوانین ج.د.ا فعالیت میکند. حزب دموکراتیک خلق افغانستان در راه عدالت و ترقی اجتماعی مبارزه میکند.

جبهه ملی ج.د.ا، بمثابة وسیع ترین سازمان اجتماعی - سیاسی، احزاب سیاسی، سازمانهای اجتماعی و اعضای منفرد شامل صفوف خود را بخاطر تامین شرکت فعال آنها بر اساس برنامه مشترک در عرصه های سیاسی، دولتی و اجتماعی متحد میباشد.

تشکیل سازمانهای اجتماعی در جمهوری دموکراتیک افغانستان مجاز است.

دولت در جهت ارتقای نقش اتحادیه های صنفی، کوپرا، تیفهای دهقانی سازمان جوانان، زنان و سایر سازمانهای اجتماعی در تمام عرصه های زندگی سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی کشور مساعدت نموده همکاری و تناسبات متقابل ارگانهای دولتی را با آنها تامین میکند.

نشان دولتی جمهوری دموکراتیک افغانستان دارای تصویر آفتاب در حال طلوع، محراب و منبر در متن سبز و کتاب مفتوح در مرکز محاط با خوشه گندم و فیتة دارای سه رنگ سیاه، سرخ و سبزی میباشد.

بیرق دولتی جمهوری دموکراتیک افغانستان دارای سه رنگ میباشد که بشکل قطعات سیاه، سرخ و سبز از بالا به پایین بصورت افقی به اندازه مساوی واقع شده است. در ربع قسمت بالایی بیرق، طرف چپ به آن، نشان دولتی جمهوری دموکراتیک افغانستان قرار دارد. طول بیرق نسبت به عرض آن دو چند میباشد.

پایتخت جمهوری دموکراتیک افغانستان شهر کابل است.

سرود ملی جمهوری دموکراتیک افغانستان توسط شورای ملی تصویب میگردد.

دفاع از استقلال، حاکمیت ملی و تمامیت ارضی وظیفه اساسی دولت و مردم است. قوای مسلح ج.د.ا، موظف است علیه دشمنان، از وطن دفاع نموده احضارات محاروبی را بصورت مستمر ارتقا بخشد.

دولت امنیت و قابلیت دفاعی کشور را تامین و قوای مسلح را تجهیز می نماید.

فصل دوم

اساسات نظام اجتماعی - اقتصادی دولت

جمهوری دموکراتیک افغانستان کشور کثیر المللی است.

(*) در نتیجه نظر خواهی عامه امکانات آن وجود دارد که جمهوری دموکراتیک افغانستان به جمهوری افغانستان مسمی گردد.

دولت سیاست رشد همه جانبه، تفاهم، دوستی و همکاری همه ملیتها، اقوام و قبایل کشور را به منظور تامین برابری سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی و رشد و انکشاف سزیرتر مناطق عقب مانده از لحاظ اجتماعی و اقتصادی تعقیب میکند.

دولت زمینه ایجاد واحدهای اداری را بر مبنای خصوصیات ملی به تدریج مهیا میسازد.

دولت بمنظور رشد فرهنگ، زبان و ادبیات مردم افغانستان تدابیر لازم اتخاذ کرده میراث شایسته وارزشمند فرهنگی، رسوم، زبان ادبیات و فولکلور تمام ملیتها، اقوام و قبایل را حفظ نموده انکشاف میدهد.

در جمهوری دموکراتیک افغانستان زن و مرد در تمام عرصه های اقتصادی، سیاسی، اجتماعی و فرهنگی حقوق مساوی دارند.

در جمهوری دموکراتیک افغانستان خانواده رکن اساسی جامعه را تشکیل میدهد.

دولت بمنظور تامین صحت طفل و مادر و تربیه اطفال تدابیر لازم اتخاذ می نماید.

دولت از نسل جوان مواظبت دایمی نموده، زمینه فراگیری آموزش حرفه ها را برای آنان فراهم می آورد و در جهت تامین شرایط لازم کار، پرورش معنوی و رشد جسمانی آنها اقدام میکند.

دولت بمنظور اعمار منازل مسکونی دولتی و کوپراتیفی امور ساختمان را توسعه داده در امر ساختمان منازل شخصی مساعدت میکند.

دولت سیاست اقتصادی را که هدف آن بسیج نمودن و به کار بردن تمام منابع کشور بخاطر رفع عقب ماندگی، ارتقای سطح زندگی مردم، تکامل ساختار اجتماعی - اقتصادی جامعه میباشد، عمل نمینماید و به این منظور پلان های انکشاف اقتصادی و اجتماعی را تنظیم و در عمل تحقق می بخشد.

ملکیت در جمهوری دموکراتیک افغانستان به اشکال دولتی، کوپراتیفی، مختلط، خصوصی، شخصی، اوقاف و همچنان ملکیت سازمان های اجتماعی وجود دارد.

دولت از تمام اشکال ملکیت های قانونی حمایت و دفاع نمینماید. منابع زیر زمینی، جنگلات و سایر ثروت های طبیعی منابع انرژی، آب های تاریخی، بانکها، موسسات بیمه، وسایل مخابرات، تاسیسات ترادیو و تلویزیون، بند های بزرگ، بنادر، وسایل عمده تولید در صنایع قلیله، خطوط مواصلاتی و ترانسپورت هوایی از جمله ملکیت دولت میباشد. دولت سکتور دولتی اقتصاد را انکشاف و استحکام می بخشد.

ملکیت کوپراتیفی عبارت است از وسایل تولید و سایر دارایی هاییکه برای اجرای وظایف مندرج در اساسنامه کوپراتیف ضروری میباشد. دولت در امر تقویت و گسترش کوپراتیف های تولیدی، استهلاکی و سایر انواع کوپراتیف ها مساعدت میکند.

دولت فعالیت های انفرادی پیشه وران و شرکت داور - طلبانه آنها را در اتحادیه های صنفی و کوپراتیف تشویق و حمایت نموده در امر ارتقای سطح مهارت حرفه ای و پیشه وران، تامین مواد خام و فروش محصولات شان کمک های همه جانبه میدول می دارد.

دولت حق مالکیت دهقانان و سایر زمینداران را بر زمین مطابق قانون تضمین نمینماید.

دولت جهت اجرای تحولات دموکراتیک در زراعت بارعایت منافع دهقانان زمینکش و سایر زمینداران با اشتراک داوطلبانه و فعال آنها را به منظور اتخاذ میکند. دولت ایجاد فارم های بزرگ زراعتی و میکانیزه دولتی، مختلط و خصوصی را تشویق و در امر آبادی زمین های بکرو با بر مساحت مینماید.

برای کوچیان و مالداران در جمهوری دموکراتیک افغانستان امکان استفاده از چراگاه ها طبق قانون تضمین گردیده و دولت جهت ایجاد شرایط مساعد برای رشد

مالداران، فروش محصولات، بهبود شرایط اقتصادی اجتماعی و معیشتی مالداران مساعدت میکند.

دولت مصونیت سرمایه گذاری خصوصی را بمنظور انکشاف اقتصاد ملی تضمین نموده اشتراک سرمایه داران ملی را در انکشاف صنایع، تجارت، ساختمان، ترانسپورت زراعت و عرصه های خدمات تطبیق قانون تشویق و حمایت میکند.

دولت مناسبات سودمند و همه جانبه را با متشبهان خصوصی توسعه داده و از سکتور خصوصی در رقابت با سرمایه خارجی حمایت میکند و با تنظیم سیاست مالی گردیدنی، گمرکی و سیاست قیم، منافع سکتور خصوصی را در نظر میگیرد، فعالیتشورای مشورتی اقتصادی را تشویق میکند.

در جمهوری دموکراتیک افغانستان تجارت داخلی و خارجی بارعایت منافع مردم توسط دولت تنظیم میشود.

دولت به این منظور فعالیت سرمایه داران ملی را در امر توسعه صادرات و واردات اموال، انکشاف تجارت عمده و برون رفتن تشویق کرده، تعیین و کنترل قیمت را به عهده میگیرد.

دولت افزایش تولیدات و ارتقای کیفیت اموال صادراتی را تشویق و در برابر رقابت سرمایه خارجی و انحصارات امپریالیستی از آن حمایت میکند.

دولت به منظور رشد اقتصاد ملی سرمایه گذاران خارجی را در جمهوری دموکراتیک افغانستان اجازه داده و طبق قانون تنظیم مینماید.

در جمهوری دموکراتیک افغانستان اشخاص خارجی حق ملکیت عقاری را ندارند.

فروش عقار به نمایندگی های سیاسی و دول خارجی بر اساس روش بائمل و به موسسات بین المللی که جمهوری دموکراتیک افغانستان عضو آن باشد بعد از موافقه حکومت مجاز می باشد.

استفاده از ملکیت خصوصی و شخصی به ضرر منافع عامه مجاز نیست.

حق وراثت ملکیت خصوصی و شخصی توسط قانون واجکام شریعت اسلام تضمین میگردد.

استملاک طبق قانون تنها به مقصد تامین منافع عامه و بدول عوض عادلانه و قبلی صورت میگیرد.

مصادره ملکیت بدون حکم قانون و فیصله محکمه جایز نیست.

دولت بمنظور حفظ طبیعت، ثروت های طبیعی و استفاده معقول از منابع طبیعی، بهبود محیط زیست، جلوگیری از آلودگی آب و هوا، حفظ اقلای عالم حیوانات و نباتات تدابیر لازم اتخاذ و عملی میکند.

فصل سوم

تابعیت، حقوق، آزادیهای

اساسی و مکلفیت های اتباع

تابعیت جمهوری دموکراتیک افغانستان برای تمام اتباع مساوی و یکسان است.

کسب و سلب تابعیت و سایر مسائل مربوط توسط قانون تنظیم میگردد.

هیچ یک از اتباع جمهوری دموکراتیک افغانستان در داخل و یا خارج کشور تبعید نمیشود.

هیچ یک از اتباع جمهوری دموکراتیک افغانستان بدولت خارجی تسلیم داده نمیشود.

اتباع جمهوری دموکراتیک افغانستان در خارج کشور تحت حمایت دولت متبوع قرار دارند. دولت از حقوق و منافع قانونی آنها دفاع کرده رابطه افغانها را با مقيم خارج را با کشور تحکیم می بخشد و به منظور بازگشت آنها بوطن مساعدت میکند.

جمهوری دموکراتیک افغانستان حقوق و آزادیهای اتباع خارجی و اشخاص بدون تابعیت مقيم افغانستان را طبق قانون تضمین میکند. آنها مکلف اند قوانین جمهوری

دموکراتیک افغانستان را رعایت کنند.

اتباع جمهوری دموکراتیک افغانستان بدون نظر داشت تعلقات ملیت، نژاد، لسان، قبیله، جنس، دین، مذهب، تحصیل، شغل، نسب، دارایی، موقف اجتماعی، محل سکونت و اقامت در برابر قانون دارای حقوق و مکلفیت های مساوی میباشند.

تعیین هرنوع امتیاز غیر قانونی و یا تبعیض نسبت به حقوق و مکلفیت های اتباع ممنوع بوده و مرتکب آن مطابق قانون مجازات میگردد.

زندگی حق طبیعی انسان است. هیچ کس بدون مجوز قانونی ازین حق محروم نميگردد.

در جمهوری دموکراتیک افغانستان آزادی اجرا می - سم دینی و مذهبی برای تمام مسلمانان تضمین میگردد.

پیروان سایر ادیان در اجرای مراسم دینی در صورت تیکه نظم و آسایش عامه را اخلال نکنند آزاد کامل دارند.

هیچ یک از اتباع حق ندارد از دین به منظور تبلیغات ضد ملی و ضد مردمی، ایجاد دشمنی و ارتکاب سایر اعمال خلاف منافع جمهوری دموکراتیک افغانستان استفاده کند.

آزادی حق طبیعی انسان است. این حق جز آزادی دیگر نمیتواند عامه که توسط قانون تنظیم میگردد حدودی ندارد.

آزادی و کرامت انسان را تعرض مصئون بوده دولت آنرا احترام و حمایت می کند.

برائت ذمه حالت اصلی است. متهم تا زمانی که به حکم قطعی محکمه محکوم نشده بی گناه شناخته میشود.

هیچ عملی را نمیتوان جرم شمرد، مگر در حالتیکه توسط قانون پیشبینی شده باشد.

هیچ کس را نمیتوان متهم به ارتکاب جرم کرد مگر مطابق به احکام قانون.

هیچ کس را نمیتوان گرفتار و توقیف کرد، مگر در حالتیکه توسط قانون پیشبینی شده باشد.

هیچ کس را نمیتوان مجازات کرد، مگر مطابق به احکام قانونیکه قبل از ارتکاب فعل مورد اتهام نافذ گردیده باشد.

مجرم متناسب به جرمی که مرتکب شده است مطابق قانون مجازات می گردد.

جرم یک امر شخصی است و با ارتکاب آن شخص دیگر مجازات نمیشود.

متهم حق دارد شخصا و یا توسط وکیل مدافع از خود دفاع کند.

در جمهوری دموکراتیک افغانستان جزای مخالف کرامت انسانی، شکنجه و تعذیب جایز ندارد.

گرفتن اعتراف، شهادت یا اظهار از متهم یا شخص دیگر بوسیله اکراه و تهدید منع است. هرگاه موظف خدمات عامه متهم یا شخص دیگری را بمنظور گرفتن شهادت، اظهار یا اعتراف شکنجه نماید، یا به تعمیل شکنجه امر کند، مطابق قانون مجازات می گردد. استاندارد امر مقامات متوافق مرتکب را از ارتکاب اعمال خلاف قانون برائت نمی دهد.

مدیون بودن شخص، موجب سلب آزادی وی شده نمی تواند.

طرز و وسایل تحصیل دین، توسط قانون تنظیم میگردد.

در جمهوری دموکراتیک افغانستان مصونیت مسکن تضمین میگردد. هیچ شخص به شمول نماینده دولت بدون اجازه ساکن به غیر از حالات و طرزیکه در قانون تصریح گردیده نمیتواند به مسکن شخص داخل شود و یا آنرا تفتیش کند.

در جمهوری دموکراتیک افغانستان حریمت مراسلات صحبت های تلفونی، مخابرات تلگرافی و سایر انواع مخابرات تضمین میگردد. هیچ شخص به شمول نماینده دولت نمیتواند بدون حکم قانون به تفتیش صحبت های تلفونی، مراسلات و مخابرات اقدام ورزد.

اتباع جمهوری دموکراتیک افغانستان که از ارگانهای دولتی، سازمانهای اجتماعی و مسئولین امور حین اجرای وظیفه بصورت غیر قانونی متضرر میگردند دارای حق جبران خساره میباشند. شرایط و طرز جبران خساره توسط قانون تنظیم میگردد.

اتباع جمهوری دموکراتیک افغانستان حق دارند که در زندگی اجتماعی، سیاسی و اداره امور کشور بصورت مستقیم و یا از طریق نمایندگان خود شرکت نمایند.

اتباع جمهوری دموکراتیک افغانستان دارای حق انتخاب کردن و انتخاب شدن میباشند. شرایط و طرز استفاده از این حق

جمهوری دموکراتیک افغانستان

توسط قانون تنظیم میگردد.
ماده ۴۹ :

اتباع جمهوری دموکراتیک افغانستان دارای حق آزادی فکر و بیان میباشد.
اتباع ج. د. می توانند از این حق بصورت علنی شفاهی و تحریری طبق قانون استفاده کنند.
ماده ۵۰ :

اتباع جمهوری دموکراتیک افغانستان طبق قانون دارای حق اجتماعات و تظاهرات مسالمت آمیز میباشد.
دولت به این منظور تعمیرات، جاده ها و میدانها را جهت بر- گزاری اجتماعات، میتنگها، مارشها و تظاهرات در صورتیکه آسایش و امنیت عامه را اخلال نکند بدسترس آنها قرار میدهد.
ماده ۵۱ :

اتباع جمهوری دموکراتیک افغانستان دارای حق شکایت، انتقاد و پیشنهاد میباشد.
ارگانهای دولتی، سازمانهای اجتماعی و مسئولین امور مو- ظف اندیشه شکایات، پیشنهادها و انتقادات در موردیکه قانون تعیین کرده رسیدگی نموده اجراءات لازم به عمل آورند.
تعقیب بغاوت انتقاد ممنوع است.
ماده ۵۲ :

اتباع جمهوری دموکراتیک افغانستان دارای حق کار با مزد میباشد.
دولت از طریق وضع و تطبیق قوانین عادلانه و مرفعی کار شرایط لازم را برای استفاده اتباع از این حق مساعد میسازد.
ماده ۵۳ :

تحویل کار اجباری ممنوع است.
اجرای کار اجباری در حالت جنگ، آفات طبیعی و سایر حالات اضطراری که حیات و آسایش عامه را تهدید کند ازین امر مستثنی میباشد.
ماده ۵۴ :

اتباع جمهوری دموکراتیک افغانستان با در نظر داشت نیاز- مندی جامعه مطابق رشته تخصصی دارای حق اجرا و وظایف دولتی و انتخاب شغل میباشد.
ماده ۵۵ :

اتباع جمهوری دموکراتیک افغانستان دارای حق استراحت و استراحت میباشد.
دولت تعیین طول زمان کار و رخصتی نوبتی با مزد و چگونگی شرایط کار را در روزهای رخصتی، جشن ها و اعیاد تنظیم کرده شرایط استراحت، گسترش شبکه های موسسات فرهنگی، هنری، رشد تربیت بدنی، ورزش و تفریحات سالم را مساعد میسازد.
ماده ۵۶ :

اتباع جمهوری دموکراتیک افغانستان دارای حق آموزش رایگان میباشد.
دولت به منظور امحاء بیسوادی، تعمیم تعلیم و تربیه متوازن آموزش به لسان مادری، تامین تعلیمات ابتدایی اجباری، گسترش تدریجی تعلیمات عمومی تخنیک حرفه و مسلکی و رشد سیستم تحصیلات عالی به منظور تربیه کادریهای ملی تدابیر لازم اتخاذ میکند.
ماده ۵۷ :

اتباع جمهوری دموکراتیک افغانستان دارای حق صحت و تائیمات اجتماعی میباشد.
دولت از طریق توسعه همه جانبه و متوازن سیستم خدمات طبی سراسری ملی، توسعه شفاخانه ها، مراکز صحتی، پرورش دکتوران طب و کار- مندان خدمات طبی، جلوگیری از امراض همگانی، توسعه خدمات صحتی رایگان، تنظیم و تشویق خدمات طبی خصوصی، بهبود تائیمات مادی برای کهن سالان، معلولین جنگ و کار و بازماندگان ششله، تدابیر لازم اتخاذ می نماید.
ماده ۵۸ :

اتباع جمهوری دموکراتیک افغانستان دارای حق آزادی فعالیت های علمی، تخنیک و هنری میباشد.
دولت پیشرفت منظم علم و تربیه کادرهای علمی را تامین جوق مؤلفان و مخترعان را حفظ و تحقیقات علمی را در تمام عرصه ها تشویق و حمایت کرده، استفاده مؤثر از نتایج تحقیقات علمی را تعمیم می بخشد.
ماده ۵۹ :

اتباع جمهوری دموکراتیک افغانستان دارای حق مسا- فرت و انتخاب آزاد محل سکونت و اقامت در کشور می- باشد.
دولت میتواند بمنظور حفظ امنیت و نظم عامه، جلوگیری از شیوع امراض، حفظ حقوق آزادی های سایر اشخاص مسافرت، سکونت و اقامت ها در بعضی مناطق کشور ممنوع قرار دهد.
ماده ۶۰ :

اتباع جمهوری دموکراتیک افغانستان دارای حق آزادی فکر و بیان میباشد.
اتباع ج. د. می توانند از این حق بصورت علنی شفاهی و تحریری طبق قانون استفاده کنند.
ماده ۶۱ :

اتباع جمهوری دموکراتیک افغانستان دارای حق شکایت، انتقاد و پیشنهاد میباشد.
ارگانهای دولتی، سازمانهای اجتماعی و مسئولین امور مو- ظف اندیشه شکایات، پیشنهادها و انتقادات در موردیکه قانون تعیین کرده رسیدگی نموده اجراءات لازم به عمل آورند.
تعقیب بغاوت انتقاد ممنوع است.
ماده ۶۲ :

اتباع جمهوری دموکراتیک افغانستان دارای حق کار با مزد میباشد.
دولت از طریق وضع و تطبیق قوانین عادلانه و مرفعی کار شرایط لازم را برای استفاده اتباع از این حق مساعد میسازد.
ماده ۶۳ :

تحویل کار اجباری ممنوع است.
اجرای کار اجباری در حالت جنگ، آفات طبیعی و سایر حالات اضطراری که حیات و آسایش عامه را تهدید کند ازین امر مستثنی میباشد.
ماده ۶۴ :

اتباع جمهوری دموکراتیک افغانستان دارای حق اجرا و وظایف دولتی و انتخاب شغل میباشد.
ماده ۶۵ :

اتباع جمهوری دموکراتیک افغانستان دارای حق استراحت و استراحت میباشد.
دولت تعیین طول زمان کار و رخصتی نوبتی با مزد و چگونگی شرایط کار را در روزهای رخصتی، جشن ها و اعیاد تنظیم کرده شرایط استراحت، گسترش شبکه های موسسات فرهنگی، هنری، رشد تربیت بدنی، ورزش و تفریحات سالم را مساعد میسازد.
ماده ۶۶ :

اتباع جمهوری دموکراتیک افغانستان دارای حق آموزش رایگان میباشد.
دولت به منظور امحاء بیسوادی، تعمیم تعلیم و تربیه متوازن آموزش به لسان مادری، تامین تعلیمات ابتدایی اجباری، گسترش تدریجی تعلیمات عمومی تخنیک حرفه و مسلکی و رشد سیستم تحصیلات عالی به منظور تربیه کادریهای ملی تدابیر لازم اتخاذ میکند.
ماده ۶۷ :

اتباع جمهوری دموکراتیک افغانستان دارای حق صحت و تائیمات اجتماعی میباشد.
دولت از طریق توسعه همه جانبه و متوازن سیستم خدمات طبی سراسری ملی، توسعه شفاخانه ها، مراکز صحتی، پرورش دکتوران طب و کار- مندان خدمات طبی، جلوگیری از امراض همگانی، توسعه خدمات صحتی رایگان، تنظیم و تشویق خدمات طبی خصوصی، بهبود تائیمات مادی برای کهن سالان، معلولین جنگ و کار و بازماندگان ششله، تدابیر لازم اتخاذ می نماید.
ماده ۶۸ :

اتباع جمهوری دموکراتیک افغانستان دارای حق آزادی فعالیت های علمی، تخنیک و هنری میباشد.
دولت پیشرفت منظم علم و تربیه کادرهای علمی را تامین جوق مؤلفان و مخترعان را حفظ و تحقیقات علمی را در تمام عرصه ها تشویق و حمایت کرده، استفاده مؤثر از نتایج تحقیقات علمی را تعمیم می بخشد.
ماده ۶۹ :

اتباع جمهوری دموکراتیک افغانستان دارای حق مسا- فرت و انتخاب آزاد محل سکونت و اقامت در کشور می- باشد.
دولت میتواند بمنظور حفظ امنیت و نظم عامه، جلوگیری از شیوع امراض، حفظ حقوق آزادی های سایر اشخاص مسافرت، سکونت و اقامت ها در بعضی مناطق کشور ممنوع قرار دهد.
ماده ۷۰ :

اتباع جمهوری دموکراتیک افغانستان دارای حق آزادی فکر و بیان میباشد.
اتباع ج. د. می توانند از این حق بصورت علنی شفاهی و تحریری طبق قانون استفاده کنند.
ماده ۷۱ :

اتباع جمهوری دموکراتیک افغانستان دارای حق شکایت، انتقاد و پیشنهاد میباشد.
ارگانهای دولتی، سازمانهای اجتماعی و مسئولین امور مو- ظف اندیشه شکایات، پیشنهادها و انتقادات در موردیکه قانون تعیین کرده رسیدگی نموده اجراءات لازم به عمل آورند.
تعقیب بغاوت انتقاد ممنوع است.
ماده ۷۲ :

اتباع جمهوری دموکراتیک افغانستان دارای حق کار با مزد میباشد.
دولت از طریق وضع و تطبیق قوانین عادلانه و مرفعی کار شرایط لازم را برای استفاده اتباع از این حق مساعد میسازد.
ماده ۷۳ :

تحویل کار اجباری ممنوع است.
اجرای کار اجباری در حالت جنگ، آفات طبیعی و سایر حالات اضطراری که حیات و آسایش عامه را تهدید کند ازین امر مستثنی میباشد.
ماده ۷۴ :

اتباع جمهوری دموکراتیک افغانستان دارای حق اجرا و وظایف دولتی و انتخاب شغل میباشد.
ماده ۷۵ :

مکلفه اند به دولت طبق قانون نمائیه و محصول بپردازند.
ماده ۶۳ :

دفاع از وطن، استقلال، حاکمیت ملی و تمامیت ارضی کشور مکلفیت پرافتخار اتباع جمهوری دموکراتیک افغانستان میباشد.
شرایط خدمت در صفوف قوای مسلح ج. د. مطابق به احکام قانون تنظیم میگردد.
ماده ۶۴ :

دولت شرایط لازم را برای استفاده از حقوق آزادی های اساسی و انجام مکلفیت ها و اتباع فراهم میسازد.
هیچ کس حق ندارد از حقوق آزادیها و مندرج در قانون علیه منافع عامه و به ضرر حقوق آزادیها و سایر اتباع استفاده نماید.
ماده ۶۵ :

دولت شرایط لازم را برای استفاده از حقوق آزادی های اساسی و انجام مکلفیت ها و اتباع فراهم میسازد.
هیچ کس حق ندارد از حقوق آزادیها و مندرج در قانون علیه منافع عامه و به ضرر حقوق آزادیها و سایر اتباع استفاده نماید.
ماده ۶۶ :

دولت شرایط لازم را برای استفاده از حقوق آزادی های اساسی و انجام مکلفیت ها و اتباع فراهم میسازد.
هیچ کس حق ندارد از حقوق آزادیها و مندرج در قانون علیه منافع عامه و به ضرر حقوق آزادیها و سایر اتباع استفاده نماید.
ماده ۶۷ :

دولت شرایط لازم را برای استفاده از حقوق آزادی های اساسی و انجام مکلفیت ها و اتباع فراهم میسازد.
هیچ کس حق ندارد از حقوق آزادیها و مندرج در قانون علیه منافع عامه و به ضرر حقوق آزادیها و سایر اتباع استفاده نماید.
ماده ۶۸ :

دولت شرایط لازم را برای استفاده از حقوق آزادی های اساسی و انجام مکلفیت ها و اتباع فراهم میسازد.
هیچ کس حق ندارد از حقوق آزادیها و مندرج در قانون علیه منافع عامه و به ضرر حقوق آزادیها و سایر اتباع استفاده نماید.
ماده ۶۹ :

دولت شرایط لازم را برای استفاده از حقوق آزادی های اساسی و انجام مکلفیت ها و اتباع فراهم میسازد.
هیچ کس حق ندارد از حقوق آزادیها و مندرج در قانون علیه منافع عامه و به ضرر حقوق آزادیها و سایر اتباع استفاده نماید.
ماده ۷۰ :

دولت شرایط لازم را برای استفاده از حقوق آزادی های اساسی و انجام مکلفیت ها و اتباع فراهم میسازد.
هیچ کس حق ندارد از حقوق آزادیها و مندرج در قانون علیه منافع عامه و به ضرر حقوق آزادیها و سایر اتباع استفاده نماید.
ماده ۷۱ :

دولت شرایط لازم را برای استفاده از حقوق آزادی های اساسی و انجام مکلفیت ها و اتباع فراهم میسازد.
هیچ کس حق ندارد از حقوق آزادیها و مندرج در قانون علیه منافع عامه و به ضرر حقوق آزادیها و سایر اتباع استفاده نماید.
ماده ۷۲ :

دولت شرایط لازم را برای استفاده از حقوق آزادی های اساسی و انجام مکلفیت ها و اتباع فراهم میسازد.
هیچ کس حق ندارد از حقوق آزادیها و مندرج در قانون علیه منافع عامه و به ضرر حقوق آزادیها و سایر اتباع استفاده نماید.
ماده ۷۳ :

دولت شرایط لازم را برای استفاده از حقوق آزادی های اساسی و انجام مکلفیت ها و اتباع فراهم میسازد.
هیچ کس حق ندارد از حقوق آزادیها و مندرج در قانون علیه منافع عامه و به ضرر حقوق آزادیها و سایر اتباع استفاده نماید.
ماده ۷۴ :

دولت شرایط لازم را برای استفاده از حقوق آزادی های اساسی و انجام مکلفیت ها و اتباع فراهم میسازد.
هیچ کس حق ندارد از حقوق آزادیها و مندرج در قانون علیه منافع عامه و به ضرر حقوق آزادیها و سایر اتباع استفاده نماید.
ماده ۷۵ :

دولت شرایط لازم را برای استفاده از حقوق آزادی های اساسی و انجام مکلفیت ها و اتباع فراهم میسازد.
هیچ کس حق ندارد از حقوق آزادیها و مندرج در قانون علیه منافع عامه و به ضرر حقوق آزادیها و سایر اتباع استفاده نماید.
ماده ۷۶ :

دولت شرایط لازم را برای استفاده از حقوق آزادی های اساسی و انجام مکلفیت ها و اتباع فراهم میسازد.
هیچ کس حق ندارد از حقوق آزادیها و مندرج در قانون علیه منافع عامه و به ضرر حقوق آزادیها و سایر اتباع استفاده نماید.
ماده ۷۷ :

دولت شرایط لازم را برای استفاده از حقوق آزادی های اساسی و انجام مکلفیت ها و اتباع فراهم میسازد.
هیچ کس حق ندارد از حقوق آزادیها و مندرج در قانون علیه منافع عامه و به ضرر حقوق آزادیها و سایر اتباع استفاده نماید.
ماده ۷۸ :

دولت شرایط لازم را برای استفاده از حقوق آزادی های اساسی و انجام مکلفیت ها و اتباع فراهم میسازد.
هیچ کس حق ندارد از حقوق آزادیها و مندرج در قانون علیه منافع عامه و به ضرر حقوق آزادیها و سایر اتباع استفاده نماید.
ماده ۷۹ :

دولت شرایط لازم را برای استفاده از حقوق آزادی های اساسی و انجام مکلفیت ها و اتباع فراهم میسازد.
هیچ کس حق ندارد از حقوق آزادیها و مندرج در قانون علیه منافع عامه و به ضرر حقوق آزادیها و سایر اتباع استفاده نماید.
ماده ۸۰ :

دولت شرایط لازم را برای استفاده از حقوق آزادی های اساسی و انجام مکلفیت ها و اتباع فراهم میسازد.
هیچ کس حق ندارد از حقوق آزادیها و مندرج در قانون علیه منافع عامه و به ضرر حقوق آزادیها و سایر اتباع استفاده نماید.
ماده ۸۱ :

دولت شرایط لازم را برای استفاده از حقوق آزادی های اساسی و انجام مکلفیت ها و اتباع فراهم میسازد.
هیچ کس حق ندارد از حقوق آزادیها و مندرج در قانون علیه منافع عامه و به ضرر حقوق آزادیها و سایر اتباع استفاده نماید.
ماده ۸۲ :

دولت شرایط لازم را برای استفاده از حقوق آزادی های اساسی و انجام مکلفیت ها و اتباع فراهم میسازد.
هیچ کس حق ندارد از حقوق آزادیها و مندرج در قانون علیه منافع عامه و به ضرر حقوق آزادیها و سایر اتباع استفاده نماید.
ماده ۸۳ :

دولت شرایط لازم را برای استفاده از حقوق آزادی های اساسی و انجام مکلفیت ها و اتباع فراهم میسازد.
هیچ کس حق ندارد از حقوق آزادیها و مندرج در قانون علیه منافع عامه و به ضرر حقوق آزادیها و سایر اتباع استفاده نماید.
ماده ۸۴ :

دولت شرایط لازم را برای استفاده از حقوق آزادی های اساسی و انجام مکلفیت ها و اتباع فراهم میسازد.
هیچ کس حق ندارد از حقوق آزادیها و مندرج در قانون علیه منافع عامه و به ضرر حقوق آزادیها و سایر اتباع استفاده نماید.
ماده ۸۵ :

دولت شرایط لازم را برای استفاده از حقوق آزادی های اساسی و انجام مکلفیت ها و اتباع فراهم میسازد.
هیچ کس حق ندارد از حقوق آزادیها و مندرج در قانون علیه منافع عامه و به ضرر حقوق آزادیها و سایر اتباع استفاده نماید.
ماده ۸۶ :

دولت شرایط لازم را برای استفاده از حقوق آزادی های اساسی و انجام مکلفیت ها و اتباع فراهم میسازد.
هیچ کس حق ندارد از حقوق آزادیها و مندرج در قانون علیه منافع عامه و به ضرر حقوق آزادیها و سایر اتباع استفاده نماید.
ماده ۸۷ :

دولت شرایط لازم را برای استفاده از حقوق آزادی های اساسی و انجام مکلفیت ها و اتباع فراهم میسازد.
هیچ کس حق ندارد از حقوق آزادیها و مندرج در قانون علیه منافع عامه و به ضرر حقوق آزادیها و سایر اتباع استفاده نماید.
ماده ۸۸ :

دولت شرایط لازم را برای استفاده از حقوق آزادی های اساسی و انجام مکلفیت ها و اتباع فراهم میسازد.
هیچ کس حق ندارد از حقوق آزادیها و مندرج در قانون علیه منافع عامه و به ضرر حقوق آزادیها و سایر اتباع استفاده نماید.
ماده ۸۹ :

دولت شرایط لازم را برای استفاده از حقوق آزادی های اساسی و انجام مکلفیت ها و اتباع فراهم میسازد.
هیچ کس حق ندارد از حقوق آزادیها و مندرج در قانون علیه منافع عامه و به ضرر حقوق آزادیها و سایر اتباع استفاده نماید.
ماده ۹۰ :

شورای ملی علاوه بر سایر صلاحیت ها یک به یک درین قانون اساسی پیشبینی شده است دارای صلاحیت های ذیل نیز میباشد :

۱ - تصویب، تعدیل و لغو قوانین و فرامین و تقدیم آن به رئیس جمهور.
۲ - تفسیر قوانین.

۳ - تصویب و فسخ معاهدات بین المللی.
۴ - بررسی و تائید جبهات اساسی سیاست داخلی و خارجی کشور و مشی فعالیت حکومت.

۵ - تصویب پلان های انکشاف اقتصادی، اجتماعی و تائید گزارش حکومت در مورد اجرای آنها.
۶ - تصویب بودجه دولتی و تائید گزارش در مورد اجرای آن.

۷ - ایجاد واحد های اداری و تعدیل آن.
۸ - تاسیس و لغو وزارت ها، کمیته های دولتی و ارگان های مرکزی معادل وزارت.

۹ - تعیین انواع و شرایط اعطای نشان ها، مدال ها و القاب افتخاری.
۱۰ - تائید پیشنهاد رئیس جمهور مبنی بر تقرر معاونان ریاست جمهوری.

۱۱ - برقراری روابط با دول خارجی و سازمان های بین المللی.
۱۲ - اعطای امتیاز دارای اهمیت اساسی در اقتصاد ملی به شمول اعطای انحصار.

ماده ۷۶ :

هر مجلس شورای ملی در اولین اجلاس خود کمیسیون اعتبار نامه را از بین اعضای آن مجلس جهت بررسی اعتبار نامه ها انتخاب میکند. این کمیسیون نتایج بررسی خود را به مجلس مربوط گزارش میدهد و مجلس در زمینه تصویب اتخاذ میکند.
ماده ۷۷ :

مجلس نمایندگان از جمله وکای خویش برای تمام دوره صلاحیت، در اولین اجلاس رئیس، دو معاون و دو منشی را انتخاب می کند.

سنا از جمله سنا تور هارنرئیس، دو معاون و دو منشی را برای مدت سه سال انتخاب می کند.

رئوس مجلس رهبری و تأمین نظم جلسات مجلس مربوطه را به عهده دارند. درغیاب رؤسا وظایف آنها را یکی از معاونین انجام میدهد.

ماده ۷۸ :

اجلاس عادی شورای ملی سالانه دوبار دایر میشود. اجلاس اولی بتاریخ اول حوت و اجلاس دومی بتاریخ اول سنبله آغاز میشود.

اگر اول حوت و اول سنبله روز تعطیل باشد اجلاس عادی در اولین روز بعد از تعطیل دایر میگردد. اجلاس فوق العاده مجلس شورای ملی براساس تصمیم رئیس جمهور، مطالبه رئیس هر یک از مجالس و یا تقاضای یک خمس اعضای هر مجلس دایر شده میتواند.

ماده ۷۹ :

مجلس شورای ملی بصورت جداگانه یا مشترک تشکیل جلسه میدهد.

افتتاح و اختتام اجلاس شورای ملی توسط رئیس جمهور صورت می گیرد.

رئیس جمهور جلسات مشترک شورای ملی را افتتاح نموده و ریاست آنرا با لحنی به به یکی از رؤسا میجلسین شورای ملی تفویض می کند.

اولین اجلاس شورای ملی بوسیله رئیس جمهور طی مدت (۲۰) روز بعد از انتخابات مجلس نمایندگان شورای ملی ددوت میشود.

ماده ۸۰ :

نصاب مجالس شورای ملی باحضور دو ثلث اعضای هر مجلس تکمیل میشود. تصمیم هر مجلس به اکثریت آرای مجموع اعضای آن اتخاذ میگردد.

ماده ۸۱ :

جلسات جداگانه و مشترک شورای ملی علنی میباشد مگر اینکه مجلس به سر بودن آن تصمیم اتخاذ کند.

ماده ۸۲ :

شورای ملی در اولین اجلاس مشترک به اساس گزارش رئیس شورای وزیران ترکیب حکومت موظف و مشی فعالیت آنرا بررسی نموده و در مورد اعطای رای اعتماد تصمیم اتخاذ می نماید.

ماده ۸۳ :

هر دو مجلس شورای ملی کمیسیون نهایی دایمی از بین اعضای خود جهت بررسی مقدماتی و آماده سازی مسایل داخل صلاحیت هر مجلس، مراقبت از تطبیق قوانین ج. د. و سایر تصامیم و فیصله های هر مجلس و همچنان بغاوت اجرای مراقبت از فعالیت ارگانهای دولتی انتخاب میکنند.

ماده ۸۴ :

هر مجلس شورای ملی صلاحیت دارد در صورت لزوم کمیسیون های تحقیق و تفتیش و سایر کمیسیون های

مؤقتی را ایجاد کند.

وظایف و طرز العمل کمیسیون های تحقیق و تفتیش توسط هر یک از مجالس شورای ملی تنظیم میگردد.

ارگانهای دولتی، سازمان های اجتماعی، مسوولین امور و موسسات خصوصی مختلط مکلفند مطالبات این کمیسیون ها را بر آورده ساخته مواد و اسناد لازم را بدسترس شان قرار دهند.

ماده ۸۵ :

تصامیم شورای ملی در صورتیکه بوسیله مجلسین بصورت جداگانه یا مشترک تصویب گردد بعد از توشیح رئیس جمهور مدار اعتبار می باشد در صورت اختلاف نظر بین مجلس نمایندگان و سنا موضوع به منظور نیل به توافق به کمیسیون مختلط که متشکل از تعداد مساویانه هر دو مجلس باشد سپرده میشود. اگر کمیسیون مختلط به توافق نرسد موضوع در جلسه مشترک

شورای ملی بررسی میگردد و تصمیم در آن باره به اکثریت آرای اعضای مجلس مشترک اتخاذ میگردد. تصامیم شورای ملی بعد از توشیح رئیس جمهور نافذ می گردد.

ماده ۸۶ :

اعضای شورای ملی حق دارند رئیس حکومت و یا هر یک از اعضای شورای وزیران و یا مسوولین سایر ارگان های مرکزی را در باره مسایل مهم مورد استیضاح قرار دهند.

پاسخ به استیضاح بصورت شفاهی یا تحریری در اجلاس مشترک شورای ملی ارائه میشود.

شورای ملی میتواند براساس جوابات ارائه شده در جلسه استیضاح موضوع اعتماد به حکومت را بررسی کند.

حکومتی که مورد سلب اعتماد قرار میگیرد تا تشکیل حکومت جدید به وظایف خود ادامه میدهد.

ماده ۸۷ :

اعضای شورای وزیران میتوانند بارای مشورتی در جلسات مجالس شورای ملی شرکت نمایند.

ماده ۸۸ :

اعضای شورای ملی در اجلاس جداگانه و مشترک دارای حق ابراز نظر میباشد.

عضو شورای ملی به خاطر رای یا نظر در اجلاس و یا در خارج اجلاس شورای ملی مورد تعقیب جزایی قرار نمیگیرد.

عضو شورای ملی بدو موافقه مجلس مربوطه در بین دو اجلاس شورای ملی بدو موافقه رئیس مجلس مربوط به استثنای حالات جرم مشهود گرفتار توقیف شده نمیتواند و مورد تعقیب جزایی قرار نمیگیرد.

ماده ۸۹ :

مقامات ذیل حق پیشنهاد قانون را دارا می باشند :

۱ - رئیس جمهور
۲ - کمیسیون های دایمی مجلسین شورای ملی
۳ - حداقل عشر اعضا هر مجلس
۴ - شورای وزیران
۵ - ستره محکمه
۶ - لو به خاخواناکی
۷ - هیئت اجراییه جبهه ملی

ماده ۹۰ :

رئیس جمهور میتواند انحلال شورای ملی را اعلان نماید. انحلال شورای ملی سنا تور هائیکه از طرف رئیس جمهور تعیین گردیده نیز میگرد.

انتخابات مجدد در خلال مدت سی روز بعد از انحلال شورای ملی صورت میگیرد.

انحلال شورای ملی جدیدالی یکسال بعد از انتخابات مجدد صورت گرفته نمیتواند. شورای ملی در جریا نششمهه اخیر دوره صلاحیت رئیس جمهور غیر قابل انحلال می باشد.

ماده ۹۱ :

قوانین و مصوبات شورای ملی به لسان های پشتو و در به نشر میرسد و میتوان آنرا بزبان های سایر ملیت های کشور نشر نمود.

ماده ۹۲ :

طرز فعالیت شورای ملی و کمیسیون های دایمی آن با اندازه معاش اعضای شورای ملی بوسیله قانون تنظیم میگردد.

ماده ۹۳ :

رئیس جمهور در رأی دولت قرار داشته صلاحیت های خود را مطابق احکام این قانون اساسی به منصبه اجراء میگذارد.

ماده ۹۴ :

رئیس جمهور به اکثریت آرای اعضای لویه جرگه برای مدت هفت سال انتخاب میشود (ص ۴)

فصل چهارم لویه جرگه

ماده ۶۵ :

لویه جرگه مطابق به سنن ملی و تاریخی، عالیترین مظهر اراده مردم افغانستان میباشد.

ماده ۶۶ :

لویه جرگه متشکل است از :
اعضای شورای ملی
والیان و شاروال کابل
انضای شورای وزیران
اعضای ستره محکمه
لوی خاخواناکی و معاونان او
اعضای هیئت اجراییه جبهه ملی

شخصیت های برجسته سیاسی، علمی، اجتماعی و روحانی که براساس پیشنهاد دارالانشای جبهه ملی توسط رئیس جمهور تعیین میشوند.

ماده ۶۷ :

لویه جرگه دارای صلاحیت های ذیل میباشد :

۱ - تصویب، تعدیل و تفسیر قانون اساسی ج. د. ۱۰۰.
۲ - انتخاب رئیس جمهور و پذیرش استعفا او.
۳ - موافقت به اعلان جنگ و متارکه.
۴ - اتخاذ تصمیم در مورد مهمترین مسایلیکه به سر نوشت ملی کشور ارتباط طمیکرد.

ماده ۶۸ :

به استثنای حالاتیکه درین قانون اساسی طور دیگر پیشبینی شده باشد لویه جرگه توسط رئیس جمهور افتتاح و جلسات آن تحت ریاست رئیس جمهور یا شخص دیگری که رئیس جمهور بحیث نایب خود تعیین می کند دایر میشود.

تصامیم لویه جرگه به استثنای حالاتی که درین قانون اساسی طور دیگری پیشبینی شده باشد به اکثریت آرای اعضای حاضر اتخاذ میگردد.

ماده ۶۹ :

طرز العمل لویه جرگه در اولین جلسه آن به تصویب می رسد.

ماده ۷۰ :

شورای ملی جمهوری دموکراتیک افغانستان ارگان عالی تقنینی و قدرت دولتی است.

ماده ۷۱ :

شورای ملی متشکل است از مجلس نمایندگان و سنا که هر دو مجلس دارای حقوق مساوی می باشند.

ماده ۷۲ :

وکیل مجلس نمایندگان توسط اتباع ج. د. ۱۰۰، برای شش سال انتخاب میشود.

ماده ۷۳ :

دو ثلث سناتور ها انتخاب و یک ثلث آن تعیین میشوند. سناتورها به ترتیب ذیل انتخاب و تعیین میشوند:

۱ - از هر ولایت، شهر کابل و واحد های معادل آن دونفر برای مدت شش سال.

۲ - از هر ولایت دو نفر برای سه سال توسط شورای های نمایندگان مردم و شوراهای معادل آن.

۳ - یک ثلث اعضای باقی مانده از جمله افسراد خبیر، دانشمند و با اعتبار و شخصیت های ملی برای مدت سه سال توسط رئیس جمهور.

ماده ۷۴ :

تعداد، شرایط و طرز انتخاب و انتصاب مجلس نمایندگان و سنا مطابق قانون تنظیم می گردد.

ماده ۷۵ :

فصل ششم

رئیس جمهور

ماده ۹۳ :

رئیس جمهور در رأی دولت قرار داشته صلاحیت های خود را مطابق احکام این قانون اساسی به منصبه اجراء میگذارد.

ماده ۹۴ :

رئیس جمهور به اکثریت آرای اعضای لویه جرگه برای مدت هفت سال انتخاب میشود (ص ۴)

